

برخورد شود؟ آیا هر آنچه اندیشه و دانش فعلی ما بدان نرسید، باید به عنوان ضدیّت با عقل کنار نهاده شود؟ آیا بررسی حدیث از دیدگاه موافقت/مخالفت با قرآن برای تمام احادیث است یا مواردی که محل تردید و تعارض باشد؟

چه ی‌کم لحاظ به تفسیری احادیث گنجینه به نسبت احادیث گونه این از گروه هر آیا، ها- پرسش این بر افزون □ □ درصدی را تشکیل می □- دهد؟

مورد فعلاً که دهد □- می نشان را خود نیز اینجا در، داریم علمی میدانهای در که رتعی و گمی در سر اینکه خلاصه □ □ بحث نیست.

5. در این یادداشت مختصر، به یک نمونه تفسیر اشاره می □- شود که قطعاً و بر اساس دیدگاه تمام کارشناسان، در زمر □ تفسیرهای اجتهادی به شمار می □- آید و هیچ کس آن را تفسیر مأثور □ □ نمی □- داند و نقطه ضعف □- های تفسیر مأثور را برای آن قائل نمی □- شود.

که الاطراف جامع و مجاهد می‌عال از، گرانسنگ و کرامند است تفسیری «□المقرآن تفسیر فی المرجمن آلاء» □ □ سوگمندانه فقط تا چهار جزء قرآن نوشته شده و مؤلف فقیه آن مرحوم شیخ محمد جواد بلاغی برای اتمام آن فرصت نیافته است.

که شده میدان وارد فقیه ثیّمد قامت در و شکسته هم در را شده یاد پنداری مرزهای، تفسیر این در بلاغی مرحوم □ □ مبانی فقهاتی خود را برای تحلیل فقه الحدیثی احادیث تفسیری به کار گرفته است. آنگاه با اجتهادی زیبا نمونه □- ای از تفسیر مأثور ارائه می □- کند که انواع تفسیر مأثور (تفسیر به قرآن و حدیث و فقهات) را در بر دارد.

6. بلاغی سومین بحث از مباحث علویم قرآنی را که در مقدمه □ تفسیر آورده، به حدیث ثقلین و جایگاه آن در تفسیر قرآن اختصاص داده است. یکی از نتایج مهمی که از این حدیث می □- گیرد، حکمی است که برای رجوع مفسر به اقوال برخی از رجال سرشناس علم تفسیر می □- دهد:

کتب ملئت کما - اکّضح و عطا و مجاهد و عکرمة أمثال إلی المنزول أسباب و المتفسیر فی المرجوع أأم و، هذا» □ □ □ المتفسیر بأقوالهم المرسله - فهو مما لا یعذر فیہ المسلم فی أمر دینه فی ما بینه و بین الله، و لا تقوم به الحجّه. لأنّ تلك الأقوال إن کانت روایات، فهي مراسیل مقطوعه، و لا یكون حجه من المسانید إلّا ما ابتنی علی قواعد العلم المدینی الرصینه. و لو لم یکن من المصارف عنهم إلّا ما ذکر فی کتب الرجال لأهل المسنّه لکفی. □ (آلاء المرجمن ج 1 ص 45 □ □ 46 چاپ 1355 قمری)

11. گرامیداشت آثار علمی به احیای مبانی آنهاست. مبنای علمی یک عالم فرآیندی است که آثار مکتوب یا شفاهی او فرآورد آن است. بهره‌گیری از فرآورده نباید ما را از توجه به فرآیند مربوط باز دارد. در برابر افراط قرآن - بسندگی و تفریط قرآن - گریزی راه میانه را باید برگزید که عالمان ژرف اندیش برای ما به یادگار نهاده‌اند. با مرور در آن آثار، می‌توان و باید طریق اعتدال را یافت و پی گرفت.

12. اینک ما بیم و دور امامت واپسین امامی که «تالی کتاب الله» است و ظهورش خاطر بعثت پیامبری را تجدید می‌کند که «یتلو علیهم آیاته و یزکّیهم و یعلّمهم المکتاب و المحکمة» کارنامه آن است: خاتم الماوصیاء عجل الله فرجه که اهداف بعثت خاتم الانبیاء⁶ را تحقق می‌بخشد. تلاوت پیامبرگونه چگونه بود؟

خواست سادگی کمال در حضرتش از واریافت پیامبرش حضور به نشینی - بادیه، زمان آن در که اند - آورده □ □ که قرآنی را که بر او فرود آمده بخواند. پیامبر، سور زلزال را باز خواند. مرد بادیه - نشین همان را شنید و بازگشت. رسول خدا فرمود: «انصرف و هو فقیه.» (بحار الانوار ج 89 ص 107) با این کلام استوار، بر این حقیقت صحه گذاشت که آن مرد بادیه - نشین «دین شناس» شد، آن هم به گواهی رسول رحمت، تنها با شنیدن یک سور کوتاه، نه با ورود در بحثهای سنگین و تخصصی که برای عموم مردم قابل فهم و درک نیست. □

کوتاه ای - سوره شنیدن با نشین - بادیه ای - شنونده که فقاہت آن و تلاوت آن در بود رمزی و راز چه □ □ ی‌عاد انسانی نه بود الهی وحی مهبط، رسول که گردد - می باز حقیقت این به پاسخ شد؟ «فقیه» □

و تلاوت چنان به دستیابی شود؟ - می تکرار الهی رسول آخرین وصی واپسین ظهور زمان در چگونگی این آیا □ □ چنین فقاہتی را که آرزوی ما شب زدگان دور غیبت است، امید می - بریم. و ما ذلک علی الله بعزیز. □

□

□

□

□

